

Csillagfedések 1973-ban

A Meteor jelenlegi számában közöljük a hazánkban észlelhető okkultációkat, 1973 első felére. A táblázat a 7 magnitúdónál fényesebb csillagok fedését tünteti fel, az okkultációk Budapestre. az MTA szabadsághegyi Csillagvizsgálójára vonatkoznak, feltéve, hogy a Hold a látóhatár feletti magassága nem kevesebb 10 foknál. A Csillagvizsgáló koordinátái, a fokok tört részével megadva:

$$\lambda_0 = -18^{\circ}975 \text{ és } \varphi_0 = +47^{\circ}500$$

A táblázat rovatai:

Dat. és MET. = a jelenség dátuma, valamint időpontja Közép-Európai Időben. - ZC = a csillag sorszama a Zodiacal Catalogue-ban. - Mg. = fényesség. - Elg. = a Hold elongációja - kitérése - a Naptól; 0° : újhold, 90° első negyed, 180° : holdtölte, 270° : utolsó negyed. - Ph = az okkultáció fázisa, D: belépés. - Poz. = az okkultáció pozíciószöge a Holdkorongon. - a és b = átszámítási állandók. - d = kettőscsillag.

Az átszámítási állandók segítségével az okkultáció időpontja az ország bármely pontjára, közelítő pontossággal kiszámolható. Amennyiben t' jelzi a fedés idejét az alaphelyen /esetünkben az MTA Csillagvizsgáló koordinátáin/, t' pedig az észlelési helyen, továbbá λ és φ az észlelési hely, λ_0 és φ_0 pedig az alaphely földrajzi hosszúsága ill. szélessége - az utóbbi kettőt l. fentebb -, akkor: $t' = t + a/\lambda - \lambda_0 + b/\varphi - \varphi_0$ az előjelekre nagyon kell ügyelni! A helyes eredményt közelítőleg ellenőrizhetjük, ha figyelembe vesszük, hogy Budapest földrajzi hosszúságától keletre az okkultációk általában korábban következnek be, nyugatra viszont többnyire később, mint a táblázatban megadott idő. /Az a és b állandók azt mutatják, hogy egy fok hosszúsága ill. szélesség változással hány perc időeltérés következik be./ Az átszámítás 100 km-es körzeten belül 0,1 perc, 300 km-ig pernyi pontosságot ad. Például a ZC 3524 jelű csillag belépése Budapesten I. 10-án 18:44,5 MET-ben következik be, mikor észlelhető a belépés Sopronban, amelynek koordinátáit $\lambda = -16^{\circ}60$ és $\varphi = +47^{\circ}68$ -nek vettük /a városi nagytemplomra/. A fenti képlet szerint $t' = 18:44,5 + [-1,2 (+2,38)] + [+0,6 (+0,10)] = 18:44,5 - 2,86 + 0,06 = 18:40,7$ MET.

Okmúltások 1973 január - június

Dat.	MET	ZC	Mg.	Klg.	ph	Poz.	a	b
I.	10.18 ^h ₄₄ ^m ₅	3524	6,9	70	D	52	-1,2	+0,6 d
	14.18 02,5	0521	6,7	123	D	26	-0,2	+3,0
	14.22 38,0	0550	6,8	125	D	8	-	-
	14.22 39,8	0556	5,5	125	D	113	-1,0	-2,0
	14.23 21,6	0564	6,1	125	D	57	-1,1	-0,1
	14.23 49,5	0567	6,8	125	D	11	-	- d
	16.00 55,3	0743	5,6	140	D	39	-1,0	-0,5 d
	16.17 39,6	0882	5,0	151	D	123	-1,0	-0,3
	21.00 09,8	1465	6,3	208	R	324	-1,0	-1,2
	21.01 26,8	1468	4,9	208	R	336	-0,8	-2,0
II.	6.18 43,7	3501	5,3	41	D	67	-0,6	-0,7
	10.21 31,0	0501	6,1	94	D	46	-1,1	+0,3 d
	11.17 40,0	0649	7,2	106	D	96	-1,7	+0,2
	11.18 03,3	0652	6,4	106	D	127	-2,0	-1,6 d
	12.18 52,5	0822	5,9	120	D	48	-1,5	+2,4 d
	12.20 26,5	0835	6,9	120	D	167	-	-
	13.20 25,7	1017	6,8	134	D	68	-1,9	+0,7
	14.01 02,9	1033	6,8	136	D	128	-0,2	-2,0
	15.03 47,7	1186	6,1	150	D	82	-0,2	-1,2
	20.05 00,1	1752	6,5	215	R	251	-1,6	-1,1 d
	25.05 23,2	2349	3,1	272	D	97	-1,9	+0,1
III.	10.21 07,9	0624	7,0	77	D	167	-	-
	12.18 48,2	0954	6,1	103	D	96	-1,7	-0,3
	12.19 24,4	0956	6,3	103	D	141	-1,2	-2,6
	12.20 33,3	0960	6,6	103	D	153	-0,6	-3,4
	12.23 26,9	0982	6,8	103	D	98	-0,4	-1,5
	12.23 31,4	0983	6,0	105	D	122	-0,1	-1,9
	14.18 50,7	1241	6,4	129	D	179	-	-
	24.01 11,6	2269	5,4	239	R	269	-1,6	+1,1
	24.04 18,6	2286	5,4	240	R	260	-1,9	-0,2
IV.	6.20 39,2	0584	6,0	46	D	78	-0,1	-1,0
	8.21 43,1	0923	6,9	74	D	103	-0,2	-1,6
	9.21 43,5	1086	6,5	87	D	118	-0,1	-1,8

	12.23	13,2	1454	7,1	126	D	115	-0,9	-1,7
	13.00	28,5	1457	6,7	127	D	141	-0,3	-2,1
	13.00	33,5	1566	6,6	139	D	75	-1,2	-1,2
	14.23	12,2	1670	5,1	151	D	150	-3,9	-1,9
	20.03	38,1	2237	5,1	209	R	308	-1,7	-1,6
	21.01	50,2	2371	4,9	220	R	326	-1,5	-0,9
V.	9.23	02,8	1429	6,8	96	D	132	-0,2	-2,0
	11.20	33,8	1629	6,8	120	D	138	-1,1	-1,6
	24.01	28,1	3112	6,2	255	R	128	-1,0	+1,8
VI.	7.21	49,9	1605	6,2	90	D	58	-1,2	-0,8
	13.21	00,6	2269	5,4	159	D	152	-0,9	-0,8

/folytatás a Meteor 1973. 1.sz.-ban./

Észlelő amatőrök figyelmébe

A Szaturnusz az év végén már igen jól látható. Néhány szép Szaturnusz-rajz már eddig is érkezett, Pekker Sándor /Ravaszd/ munkatársunktól. Október 6-án a bolygó déli fősávján egy erős, sötét folt volt észlelhető. Ki észlelt hasonló jelenséget? A Szaturnusz sötét foltai és világos területei igen értékes támpontot nyújtanak a bolygó tengelyforgásának meghatározására.

Az 1970-1972 évi meteor-megfigyelésekről részletes beszámolót küldött Keszthelyi Sándor és Mezősi Csaba /a Meteor 1973. 1. számában kivonatossan közöljük/. A bőséges észleléshez és a gondos feldolgozáshoz őszintén gratulálunk, és kérjük azokat a műkedvelőket, akik nem állnak rendszeres kapcsolatban az adatgyűjtőkkel, de rendelkeznek észlelésekkel, hogy az 1972. évi adatokat mielőbb juttassák el Mezősi Csaba címére: Pécs, Vak Bottyán u. 50.

M E G F I G Y E L É S E K

Meteor-statisztika, 1972. június 5-9.

/Kivonat Keszthelyi Sándor leveléből./

A Csillagászat Baráti Körének székesfehérvári találkozója alkalmából esténként számos amatőr végzett együttesen észleléseket. Az adatok eredményét az alábbi táblázatok mutatják. Az I. táblázat az egyes észlelési napok alatt a megfigyelt időtartamát, az ezidő alatt észlelt meteorok számát és a hosszú nyomot hagyó meteorok számát tünteti fel:

1972.	Időtartam	No. Meteor	Hosszú Meteor
VII.5	0 óra 10 perc	1 ?	-
6/7	2 15	19	10 - 11
7/8	2 40	16	-
8/9	2 45	28	1